

[Undervisningsministeren.]

Jeg bestrider undervisningsministeriet, kan bidrage til at få selve de store planer om nationalgalleriet ført ud i virkeligheden, det skal jeg gøre, men her er jeg, som det vil forstås, selvfølgelig stærkt afhængig af de sagkyndige, som i særlig grad sad i udvalget desangående.

Jeg vil også gerne gøre nogle bemærkninger i forbindelse med det, der er sagt om den gamle samling, og som jo allerede det ærede medlem hr. Lars M. Olsen var inde på. Jeg har allerede ved forelæggelsen her i tinget udtalt — jeg tror jeg udtalte mig upræcist, for efter fortrykkets referat skulle jeg have sagt, at jeg havde besøgt alle museer i Europa. Det har jeg nu ikke. Jeg har sagt, at jeg på mine rejser i sin tid har været i næsten alle lande, hvor jeg overalt har søgt at se alle de mere fremtrædende samlinger, der er. Det var det, jeg havde ment at ville sige. Her er det, synes jeg, berettiget, at jeg, helt seende bort fra den tekniske kunstkritik, med henblik på den kulturhistoriske værdi fremfører for dette ting, at i den gamle del af Willumsens samling var en meget stor del af indholdet sådant, at det kulturhistorisk, til belysning af epoker af Europas kultur, virkelig må siges at være en overordentlig rigdom for landet at få hertil. Jeg vil da sige overfor de strenge kritikere, disse eksperter, som nu kommer og siger, hvad der er sandt og sikkert, at Willumsens naive plakater skulle han ikke have sat på det —, men lad os så sige, at de også vil forkaste, at man på flere af disse billeder må kunne hæfte betegnelsen Rembrandts skole eller Velasques' skole eller Tizians skole —, at det må dog være kærkomment for de kunsthistorisk studerende i dette land at få en samling, hvor der vil være så vild uenighed om destination og proveniens, at der kan gives talrige store opgaver, hvor de forskellige unge kunsthistorikere vil kunne kaste sig over disse objekter og navnlig have den nydelse, at deres sagkyndige professorer eller andre vil være vildt uenige om, hvorvidt proveniens er den, der er tænkt, eller om billedet er et rent falsum, lavet i dette eller hint århundrede. Det synes jeg vil være en lokkende opgave, men vurderet i almindelighed er det en samling, som står mål med mange, naturligvis særlig private samlinger, som man ser rundt om i Europa, og som altid glæder den fremmede besøgende.

Jeg kan nævne sådan en henrivende samling som den i Krakau, der findes i Grevernes Hus; den gamle familie har samlet gennem århundreder, og sammen med, hvad jeg vil

kalde for almindelige familie billeder, finder man perler, værdier. Jeg husker et billede af Rembrandt. Det var måske ikke meget større end 1/2 alen i kvadrat. Det forestillede en rejsevogn, man så køre hen over en eng. Det var i hans kendte stil med clair obscur. Det var vidunderligt, en perle. Lad os sige, at dette billede var af Rembrandts skole, af en elev, men selvom så var, ville jeg alligevel sige, at i denne samling var det et af de billeder, der lyste op. Noget lignende gælder for Willumsens gamle samling.

Men vi er ikke købmænd i denne affære. Vi står overfor en gammel kunstner, som kommer og præsenterer sit livsværk. Til dette livsværk hører de kunstværker, han har samlet i sit atelier, i sit hjem, de ting, som har været rammen om hans liv, som han har elsket under udøvelsen af sin kunst, ting, som selvfølgelig også vil være af værdi for fremtidens kunsthistorikere, være knyttet til de motiver, han har brugt i sin gerning. Han kommer og siger til os: det er mit livsværk, jeg tilbyder det. Skal vi skue denne hest sådan på tænderne, som man kalder det — denne gavehest —, at vi skal komme og pille ud, sige til ham: vi vil ikke have det, det er noget ragelse altsammen. Kunne han ikke med en vis ret føle: det er mit livsværk, det har hørt til mit liv, det er et billede af, hvad der er mit livs indsats i kunsten. Dertil hører naturligvis, som vi har det på Thorvaldsens museum, kunstnerens egen samling, som det ærede medlem hr. Viggo Starcke efter min mening med rette vurderede som en værdi for os at have. Derfor synes jeg ikke, at jeg med rette kunne have bøjet mig for de affejende bemærkninger, der er kommet også i de allerseneste tider fra høje autoriteter.

Jeg erindrer, at lige da jeg havde haft de første samtaler med Københavns magistrat, efter at regeringen havde givet mig tilslutning til en forhandling med den, var jeg til et interparlamentarisk møde nede i Nizza, der kun ligger få mil fra Cannes, hvor jeg vidste, Willumsen opholdt sig. Jeg tog så op og besøgte ham, og han glædede sig naturligvis over, at jeg havde taget det initiativ til forhandlingerne, som jeg havde taget. Jeg fortalte ham om den voldsomme kritik af hans planer og hans samlinger. Så sagde den gamle mester et ord, jeg synes jeg vil citere i denne forbindelse. Han sagde: ja, de er noget vigtige! Og det er ved Gud sandt. Den måde, de har behandlet både hans egen kunst, hans eget livsværk, på, og den gave, han kommer med, kan virkelig af denne 86-årige mand med rette udtrykkes i disse ord: de er noget vigtige!